

Stockholm 2015-09-28

Miljö-och energidepartementet
103 33 Stockholm

Synpunkter på Energimarknadsinspektionens rapport Funktionskrav på framtidens elmätare (Ei R2015:09) Diarienummer M2015/2234/Ee

Branschföreningen Oberoende Elhandlare (OE) vill härmed lämna sina synpunkter på Energimarknadsinspektionens (Ei) rapport.

Mer generellt anser OE att Ei i sitt förslag på ett rimligt sätt formulerat de tekniska krav som ska ställas på framtidens elmätare.

Vi anser att de föreslagna förändringarna i ellagen, som ska ge elkunderna tillgång till mätvärden utan kostnad respektive främja utvecklingen av smarta elnät är väsentliga och bör genomföras så fort som möjligt. Enligt vår uppfattning skapar detta förbättrade förutsättningar för en utvecklad energitjänstemarknad.

Vi delar Ei:s uppfattning att det utöver de generella krav som bör ställas på mätsystemens funktionalitet i ellagen bör införas mer detaljerade regler i förordning eller föreskrift för att säkerställa att kunder får information för att kunna bli mer aktiva och för att bidra till en effektivare energianvändning och för att medverka till att nätet blir mer tillförlitligt och används mer effektivt.

OE anser att de åtta funktionskrav Ei föreslår är väl avvägda och relevanta:

- Mätaren utrustas med ett öppet, standardiserat gränssnitt som levererar nära realtidsvärden på effekt och mätarställning och i förekommande fall produktion. Kunden får tillgång till dessa värden.
- Mätsystemet ska för varje fas registrera spänning, ström, energi samt aktiv och reaktiv effekt för uttag och inmatning av el. En av effekterna av den här funktionaliteten är att den möjliggör en större andel lokal produktion
- Alla registrerade data ska kunna fjärravläsas.
- Mätsystemet ska registrera mätvärden med en frekvens på 60 minuter och kunna ställas om till en frekvens på 15 minuter.
- Vid avbrott ska mätsystemet registrera och spara uppgifter om tidpunkt för början och slut på ett avbrott längre än 3 minuter i en eller flera faser.

- Mätssystemet ska kunna skicka larm vid nollfel i kundens elanläggning för att undvika farliga spänningsnivåer, personskador och brand.
- Nätkoncessionshavaren ska fjärrledes kunna uppgradera mjukvara och ändra inställningar i mätsystemet.
- Nätkoncessionshavaren ska fjärrledes via mätsystemet kunna spänningssätta och fränkoppla elanläggningar.

OE menar att det kanske viktigaste medlet för att skapa en större priselasticitet på efterfrågesidan är de krav på standardiserade utgångar på mätarna som gör det möjligt för kunderna att ta ut mätvärden i realtid direkt från elmätarna och att elkunderna äger/får tillgång till mätvärdena. Det kommer att bidra till att det skapas en ny konkurrensutsatt marknad för styrsystem för hushållen. En marknad som gör att system blir billiga och lättillgängliga och blir en viktig del i ”smarta hem” visionen.

Utöver dessa åtta krav behandlas ytterligare två krav i rapporten:

- Mätssystemet ska kunna skicka larm vid avbrott.
- Mätssystemet ska kunna skicka larm och ge svar på avfrågningar med en viss maximal tidsåtgång.

När det gäller dessa krav är den samhällsekonomiska nyttan mer tveksamma och det finns alltså anledning att utreda dessa krav ytterligare innan man tar ställning till dem.

OE anser att kraven i rapporten har utformats på ett bra sätt och uppfattar att de krav som vi ställer på framtidens elmätare i stort kommer att uppfyllas av förslagen i Ei:s rapport.

Snabbare implementering

Vi anser att det är rimligt att påbörja implementeringen av kraven 2017, men menar dock att det är angeläget att skäl korta ner tiden för implementeringen som sträcker sig till 2025. Vi ser att införandet bör kunna genomföras under en femårsperiod och att det går att räkna från Ei:s rapport då kraven blev kända. Det innebär att Sverige år 2020 måste ha implementerat de nya kraven. En sådan nedkortning kan även bli aktuell med hänsyn till tidplanen för den nordiska slutkundsmarknaden och även de krav som EU kan komma att ställa.

De nya funktionskraven på elmätarna är en förutsättning för en marknad med energitjänster och smarta nät som ingår i de övergripande målen för elmarknaden. Att sträcka ut införandetiden till tio år för de nya funktionskraven gör att Sverige inte kommer kunna ha den utveckling som samordningsrådet för smarta elnät planerat för i sin slutrapport. OE ser istället att Ei kan ha en dispensrutin för de mindre elnät som har svårt att klara införandet till 2020.

Timvis mätning och avräkning för alla kunder

OE anser att timmätning och timavräkning för alla kunder måste bli en standard och är en del av infrastrukturen på elmarknaden. Det är därför viktigt att man i samband med att de nya funktionskraven beslutas även ändrar regelverken för hur man rapporterar och avräknar elkunderna.

1. Det första som måste åtgärdas är att alla elkunder, som valt timvisa avtal också avräknas timvis. D.v.s. att dagens valmöjlighet för elnäten att avräkna med en justerad månadsschablon ersätts av krav på timvis avräkning. Detta krav bör införas 2016.
2. Det andra som krävs är att man inför ett datum för när alla kunder ska avräknas timvis. OE anser att det är avgörande att detta görs skyndsamt för att skapa incitament för hushållen att styra sin förbrukning. Detta krav bör införas fr.o.m. 2018 för kunder över 8000 kWh/år och för alla elkunder till 2020, när de nya funktionskraven ska vara införda för alla kunder.

OE menar att Ei snarast bör få ett uppdrag att återkomma med förslag till ett nytt regelverk för timvis avräkning enligt ovanstående förslag. Det är först när Sverige lämna månadsschabloner som nya energitjänster kan utvecklas och vägen till mer aktiva kunder som gör sina hem smarta som vi får en ökad efterfrågeelasticitet.

Framtida nättariffer

OE anser vidare att även nättarifferna med fördel kan baseras på timpriser när alla kunder har timvis mätning och avräkning. Det underlättar smarta hem applikationer om timpriser används även för elnätskostnaden istället för att näten övergår till effekttariffer som utformas på många olika sätt. Effekttariffer och hur de fungerar är betydligt svårare att kommunicera till elkunder, som är vana vid en fast avgift för nätat än att använda samma timvärden som kunden har för elkostnaden.

Timvisa nätavgifter underlättar övergången till en elhandlarcentrisk modell där kunden får en faktura och elhandelsbolaget svarar för kundservicen och frågor även om nätavgifter.

Timvisa nätavgifter som publiceras i förväg ger nätägarna full valfrihet att utforma dem individuellt för sitt nät. De timvisa nätavgifterna kan kombineras med en fast avgift, men andelen som är fast bör regleras.

OE föreslår att Ei snarast får ett uppdrag att utreda hur en struktur med timpriser istället för effekttariffer skulle kunna utformas för nätavgifterna kunder upp till 63 ampere samt att ett nytt regelverk för nätavgifterna införs parallellt med övergången till timvis avräkning för elkunderna.

För Oberoende Elhandlare

Johan Öhnell

Bo Lindörn